

*КАРПОВ В.В., полковник,
начальник Центрального музею
Збройних Сил України*

ДІЯЛЬНІСТЬ ЦЕНТРАЛЬНОГО МУЗЕЮ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ У 2000 РОЦІ

У звітний період музей утримувався за штатом № 048/035, згідно з яким налічував 2 офіцери і 14 службовців. Відповідно до затвердженого начальником Головного управління виховної роботи МО України штатного розпису за ст. 1515 утримувалось 10 штатних одиниць, за рахунок власних коштів – 6 одиниць, за рахунок коштів громадських організацій – 6 одиниць і за ст. 0941 – одна штатна одиниця.

У листопаді штатна чисельність Центрального музею Збройних Сил України збільшена на 15 штатних одиниць. Усього за штатом і штатним розписом у музеї на кінець 2000 року налічувалося 54 штатні одиниці. Фактично музей утримував 33 працівники (2 офіцерів і 31 службовця).

У звітному 2000 році основні зусилля Центральний музей Збройних Сил України скеровував на активізацію музейної діяльності відповідно до вимог Указу Президента України від 22 березня 2000 року “Про невідкладні заходи щодо розвитку музеїв України”, а також на:

- посилення екскурсійної роботи та її спрямованість на активну допомогу командирам у мобілізації особового складу на виконання завдань бойової підготовки, покращенні виховання і підвищенні стану військової дисципліни;
- висвітлення музейними засобами військової історії України у період 1917 – 1991 рр.;
- доповнення діючої експозиції “Збройні Сили України. Витоки” новими експонатами;
- створення нової експозиції “Розвиток військової справи на теренах України з найдавніших часів до ХХ ст. – “Дослов’янський період”;
- розробку архітектурно-художнього вирішення і тематико-експозиційного плану експозиції “Збройні сили України сучасності”

на основі системного підходу, проблемного та історико-хронологічного принципів;

- виконання планів роботи, підвищення гуманітарної, спеціальної та професійної підготовки працівників;
- поповнення фондів музею, їхній облік, збереження, систематизацію та каталогізацію;
- створення експозиції військової техніки на відкритому майданчику у філії музею – Волинському регіональному музеї українського війська та військової техніки;
- вирішення питання про створення філії Центрального музею Збройних Сил України – Музею Ракетних військ стратегічного призначення;
- капітальний ремонт, реставрацію і реконструкцію 3-го поверху музею під нові експозиційні площі;
- суворе дотримання фінансової дисципліни, поліпшення економічної роботи;
- внесення змін до штату музею з метою посилення його наукового потенціалу.

Культурно-освітня діяльність у звітний період була спрямована на вдосконалення екскурсійної роботи музею, налагодження зв'язків з ветеранськими організаціями, учбовими закладами та військовими частинами, обслуговування військових делегацій іноземних держав в рамках військового співробітництва, проведення Дня відкритих дверей, розширення форм роботи з відвідувачами.

Експозицію Центрального музею Збройних Сил України у 2000 році відвідало 6667 чоловік, з них 2810 (42,15%) військово-службовців, 3857 (57,85%) цивільних, серед яких 2695 (40,42%) учнів середніх шкіл і ліцеїв. Співробітники музею організували та провели 230 екскурсій. Від продажу вхідних квитків музей отримав 1840 грн. За безготівковим розрахунком були проведені 2 екскурсії (для школярів СШ № 51, СШ № 133 м. Київ) на загальну суму 66 грн.

Експозицію Волинського регіонального музею українського війська та військової техніки у м. Луцьку, яка була відкрита 24 червня 2000 року, за звітний період відвідало 5680 чоловік, з них 240 (4,22%) військовослужбовців та 5440 (95,78%) цивільних. Кошти, одержані від проведення екскурсій (4000 грн.), були спрямовані на виплату заробітної плати працівникам філії та її розвиток.

Порівняно з 1999 роком відвідання музею збільшилося на 2737

чоловік (70%), у тому числі військовослужбовцями у 2,26 рази. З часу відкриття експозиції музею у 1998 році її відвідало 13495 чоловік.

З метою посилення інформаційного впливу й поширення відомостей про українську військову історію, а також діяльність музею, Центральний музей Збройних Сил України провів значну роботу щодо створення сторінки в мережі Інтернет. Першою була створена сторінка виданого музеєм каталогу “Військова символіка України. Нарукавні знаки (1992–1999)”. Цю сторінку, відкрити 24 квітня 2000 року, до 3 січня 2001 р. відвідало 57297 чоловік. Доповнена новими матеріалами з фондів музею, вона містить інформацію про більш як 400 нарукавних знаків Збройних Сил та інших військових формувань України. Розміщення сторінки пожвавило листування музею, яке здійснюється через електронну пошту. Відгуки щодо оформлення і змісту сторінки надходили з різних регіонів України, а також зарубіжжя.

Згодом була опрацьована й відкрита сторінка власне музею за адресою: <http://www.milmuz.com.ua>. Вона містить інформацію про створення і діяльність музею, його експозицію, ілюстрації, розділ “Видання музею” та “Листи до музею”. З виходом у світ першого числа “Військово-історичного альманаху” постала потреба створення його сторінки в мережі Інтернет.

З метою об'єднання розрізнених сторінок створено загальну сторінку під назвою “Українська армія” (<http://www.uarmy.com.ua>), на якій є інформація про каталог, музей та альманах за їхніми первісними адресами. Цю сторінку від дня її відкриття – 16 жовтня 2000 року – відвідало 1781 чоловік. Загалом через мережу Інтернет з інформацією про музейну діяльність та українську військову історію ознайомилося 59078 чоловік.

Крім того музей співпрацював з низкою засобів масової інформації – редакціями газет, журналів, теле- й радіокомпаній. Так, журнал “Зброя та полювання” оприлюднив концепцію “Військово-історичного альманаху” Центрального музею Збройних Сил України. Музей надавав допомогу провідним телекомпаніям України й Центральній теле- і радіостудії Міністерства оборони України у створенні тематичних випусків телепрограм, присвячених військовим діячам – Симону Петлюрі, Павлу Скоропадському, подіям військової історії України, а саме – історії військових парадів, зимових походів часів Визвольних змагань 1917–1920 років та звільнення українських земель від німецько-фашистських загарбників у

роки Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр. В культурологічній програмі “Ярославів Вал” Українського радіо у прямому ефірі виступив начальник музею.

Видання у травні першого числа “Військово-історичного альманаху” тиражем 3000 примірників дало змогу широкому колу читачів ознайомитися з дослідженнями вітчизняних істориків, які розробляють дану тематику. “Військово-історичний альманах” зареєстрований Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 28.04.2000 р. (свідоцтво: серія КВ № 4170) і внесений до каталога видань України 2001 року (передплатний індекс 21813). Через Головне управління виховної роботи МО України музей передав до бібліотек військових частин та військових навчальних закладів 1000 примірників “Військово-історичного альманаху”. Альманах є першим і єдиним в Україні виданням такого типу.

Працівники музею також опрацювали і видали інформаційно-методичний збірник “Військовий музей”. До його першого випуску увійшли законодавчі та нормативні документи Міністерства культури і мистецтв України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, що регулюють сферу музейної діяльності. Заснування і видання збірника започатковує роботу, спрямовану на методичне забезпечення діяльності музеїв у Збройних Силах України та відкрите обговорення проблем їхньої роботи, обмін досвідом музейної практики і створення системи військово-музейної галузі.

Видання музеєм “Військово-історичного альманаху” та інформаційно-методичного збірника “Військовий музей”, запровадження сторінок у мережі Інтернет засвідчило високий рівень організаційних можливостей колективу і ствердило музей як наукову установу.

Міжнародне співробітництво музею відбувалося у рамках зустрічі з делегацією керівного складу музею Збройних Сил Республіки В’єтнам та візиту до Збройних Сил Турецької Республіки. Під час зустрічі з делегацією музею Збройних Сил В’єтнаму було обговорено ряд практичних питань щодо організації музейної справи у Збройних Силах обох держав. Делегацію очолював директор музею полковник Ле Ма Лунг. Візит до Туреччини начальника Центрального музею Збройних Сил України підполковника Карпова В.В. відбувся у грудні у складі делегації Міністерства оборони України на чолі з начальником Головного управління виховної роботи МО України

генерал-лейтенантом Процепком О.Г. Делегація ознайомилася з діяльністю військових музеїв Збройних Сил Турецької Республіки та узгодила проект Протоколу про співробітництво між Збройними Силами Туреччини та України в галузі видавничої, архівної та музейної справи.

Музей набув певного досвіду екскурсійного обслуговування іноземних військових делегацій. Впродовж року Центральний музей Збройних Сил України відвідали військові делегації Франції, Білорусі, Росії, Угорщини, Польщі, Бельгії, Англії, Данії, В'єтнаму, Грузії, Китаю. У листопаді відбулася зустріч з п. Галиною Змієнко-Сенишин – дочкою начальника штабу 6-ї стрілецької дивізії армії УНР генерала Володимира Змієнка. До цієї зустрічі були погоджені умови передачі до фондів музею малярського твору мистця Леоніда Перфецького “6-та Січова стрілецька дивізія армії УНР в переїзді через Станіслав у 1919 році”. По приїзді в Україну п. Галина Змієнко-Сенишин прибула до Києва, щоб передати в дар музеєві цю картину.

У вересні музей відвідала п. Олена Отт-Скоропадська – дочка Гетьмана України П. Скоропадського. Це вже третій візит впродовж останніх двох років. У травні 1998 року п. Олена Отт-Скоропадська передала до фондів музею особисті речі й нагороди свого батька й відкрила першу експозицію музею.

Музей підтримує постійні зв'язки з ветеранами Збройних Сил України. У червні музей відвідав генерал-лейтенант Живиця Г.В. – колишній виконувач обов'язків начальника Головного штабу Збройних Сил України. Він також підготував статтю до “Військово-історичного альманаху” (ч.2, 2001) про події, пов'язані зі створенням Збройних Сил України.

З метою посилення військово-патріотичного виховання молоді музей співпрацює з ветеранськими організаціями різних рівнів. Ці останні передали до музею 800 примірників плакатів “Герої оборони та визволення України від німецько-фашистських загарбників у роки Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.”. Благодійний фонд “Українська скарбниця” надав музеєві 300 примірників книжки “Пам'ять не скресне. Велика Вітчизняна війна 1941–1945 рр.”. Плакати й книжки поширені серед керівників екскурсійних груп, учнів середніх шкіл і професійно-технічних закладів, викладачів допризовної підготовки юнацтва, викладачів історії, військовослужбовців, відвідувачів музею.

Музей постійно бере участь у заходах, що їх проводить Міністерство культури і мистецтв України. У березні поточного року у Києві відбулися Всеукраїнські збори працівників культури, в роботі яких взяв участь Президент України Л.Кучма. На зборах розглядалися питання поліпшення культурно-масової роботи у закладах культури, вдосконалення форм і методів роботи музеїв.

У зв'язку з проведенням заходів, пов'язаних з початком навчального року та з метою активізувати відвідування музею наші працівники взяли участь у нараді заступників директорів середніх навчальних закладів з виховної роботи. Під час наради розповсюджувалася друкована продукція музею. У поточному році були надіслані запрошення відвідати музейну експозицію до 118 шкіл, 22 профтехучилищ, 16 технікумів та 17 військових навчальних закладів і військових частин Києва.

Експозиційна робота у звітний період була пов'язана зі створенням експозиції "Розвиток військової справи на теренах України з найдавніших часів до сьогодення". Розроблено й здійснено монтаж експозиційного матеріалу за темами: "Кам'яний вік", "Бронзовий вік – кімерійці", "Скіфська держава та військова справа скіфів", "Сармати та гуни", "Античні держави Причорномор'я".

У створенні експозиції використані матеріали розкопів Ю.В.Болтрика, С.Н.Братченка, М.Ю.Відейка, Ю.М.Захарука, В.Г.Збенювича, В.А.Ільїнської, Ю.І.Козуб, Г.Т.Ковпаненко, В.М.Корпусової, С.Д.Крижицького, Б.М.Мозолевського, В.В.Отроценка, Л.М.Славіна, Н.О.Сон, Д.Я.Телегіна, О.І.Тереножкіна, А.І.Фурманської, М.М. Чередниченка, О.Г.Шапошникової, М.М.Шмаглія, А.О.Щепінського з фондів Інституту археології НАН України.

24 червня в м. Луцьку відбулося відкриття експозиції військової техніки у філії Центрального музею Збройних Сил України – Волинському регіональному музеї українського війська та військової техніки. В експозиції показано 34 зразки бойової техніки.

З метою збереження історії про існування та ліквідацію стратегічних наступальних озброєнь в Україні працівники музею опрацювали наказ Міністра оборони №436 від 8.11.2000 "Про створення філії Центрального музею Збройних Сил України – Музею Ракетних військ стратегічного призначення". Водночас у 2000 році велися підготовчі роботи до створення експозиції "Збройні Сили України сучасності", здійснено зокрема переобладнання колишнього кінозалу у виставковий зал.

Виставкова діяльність музею у 2000 році – це організація і проведення стаціонарних та пересувних виставок. Доки не розпочалися монтажні роботи основної експозиції, музей разом з Центром науково-технічної творчості молоді та юнацтва провів виставку стендових моделей військової техніки, що їх виконали учні шкіл України. Виставка була присвячена 55-й річниці визволення України. Виконавців кращих моделей військової техніки нагородили грамотами ЦМЗСУ.

Спільно з Асоціацією сприяння авіації музей організував художню виставку, присвячену 100-річчю авіації України. Крім малярських творів тут були представлені моделі сучасної авіаційної техніки. Виставку відкривав колишній Міністр оборони України Валерій Шмаров.

У листопаді–грудні музей організував виставку фоторобіт, присвячену 9-й річниці Збройних Сил України. Вона діяла під час урочистостей у Національній філармонії України. Фотовиставка під назвою “Військо України” експонувалася в Центральному будинку офіцерів Збройних Сил України і теж була приурочена до Дня Збройних Сил України. Загалом з обома виставками змогли ознайомитися близько 2000 військовослужбовців.

Робота з призовною молоддю знаменувалася проведенням у дні призову на обласному збірному пункті фотовиставки “Сі-Бриз-98”. Окремо у приміщенні Київського обласного комісаріату експонувалася виставка “Фронтний портрет” художника Г.Бершадського. Тісна співпраця з військовим комісаріатом дала змогу ознайомити 7500 призовників з історією та діяльністю Збройних Сил України.

У 101-й бригаді охорони Генерального штабу Збройних Сил України протягом року експонувалася виставка мистецьких творів “Нескорена Україна”. З роботами художника Г.Малакова на виставці ознайомилися 1300 військовослужбовців.

Усього музей організував і провів 7 виставок, 5 з них – у військових частинах та установах. Виставки відвідало 10800 чоловік, у тому числі 3300 військовослужбовців.

Загалом усіма формами роботи у звітний період музей охопив 81925 чоловік, серед них 13850 (17%) військовослужбовців.

Методична робота музею пов'язана з наданням рекомендацій і практичної допомоги Київському військовому лицюю ім. І.Богуна у створенні й відкритті експозиції кімнати історії лицюю. Національній

академії оборони України, згідно з розпорядженням Міністра оборони України, було передано 17 одиниць військової техніки для створення експозиції. Музею Академії Служби безпеки України надано методичну та практичну допомогу у відкритті постійної експозиції. З працівниками музею Української військово-медичної академії проведено заняття та надано методичні рекомендації щодо організації музею Академії.

Науково-дослідна діяльність Центрального музею Збройних Сил України у звітний період була спрямована на розроблення концепції музейної експозиції "Розвиток військової справи на теренах України з найдавніших часів до сьогодення". Основна увага приділялася першому розділові експозиції – "Кам'яний вік, кімерійці (доба бронзи), скіфська держава та її військо, сармати, готи, міста-держави Північного Причорномор'я, гуни". Під час цієї роботи музей співпрацював з Інститутом археології НАН України. Для створення експозиції згідно з укладеною угодою музеєві були передані експонати з фондів Археологічного музею Інституту археології НАН України – надмогильні стели III–II ст. до н.е., кам'яні молотки й сокири, керамічний посуд, ножі, казани, кінські вудила тощо.

Реставратор Києво-Печерської Лаври О.Березкін здійснив реставраційні роботи поховання скіфського воїна, а реставратор Інституту археології НАН України Н.Бурдо – реставраційні роботи предметів побуту VII – III століття до н.е. Кандидат історичних наук Д.Нужний на замовлення музею реконструював найдавнішу металеву зброю – списи, дротики, лук та різноманітні типи наконечників стріл з кремнію. Музей разом з фахівцями Запорізького краєзнавчого музею відтворив обладунки і бойове спорядження скіфського воїна й виготовив фігуру звичайного розміру у техніці, подібній до техніки виробництва воскових фігур.

Науково-дослідна робота також була пов'язана з підготовкою матеріалів до сторінки музею в мережі Інтернет, періодичним її оновленням і доповненням.

У звітний період працівники музею підготували і опублікували у різних виданнях 8 наукових статей. У "Військово-історичному альманасі" вміщено матеріали начальника музею В.Карпова "Однострої Української армії (1917–1920)", провідного наукового співробітника І.Чичканя "Ціна Перемоги", наукового співробітника Р. Лякіної "Лікарі Київського військового шпиталю (перша третина

XIX ст.)". Журнал "Поділ і ми" оприлюднив статті Р.Лякіної "Військовополонені поляки на Подолі у 1831 році", "Їх поминали кожний рік на Різдво Христове" (про мешканців Києва, які допомагали військовому відомству у Вітчизняну війну 1812 року). Журнал "Зброя та полювання" – статті І.Чичканя "Зброя перемоги" (про масові зразки вітчизняної стрілецької зброї), "Великий винахідник" (про винахідника автоматичної зброї С.Симонова), "В боях за столицю України. Артилерія на ділянці прориву" (до 57-ї річниці звільнення Києва від німецько-фашистських загарбників).

Працівники відділу фондів провели роботу по вивченню матеріалів періодичних видань і створили бібліографічний посібник для внутрішнього користування. Структурно посібник поділяється на тематичні розділи, що охоплюють різні періоди військової історії та історії України. До нього включені тематичний огляд преси за 1999 рік, зокрема таких газет, як "Народна армія", "Вартові неба", "Армія України", "Січ", "Прикордонник України", та описи статей із зазначенням джерел відповідно до тематичної структури: "Розвиток Збройних Сил України", "Техніка і боєздатність", "Навчання і виховання", "Історія" тощо.

У звітний період проводилися підготовчі роботи до польових експедицій у місця бойових дій військ. Згідно з наказом Міністра оборони України №307 від 21.09.2000 р. музеєві передано 163 одиниці речового майна для матеріального забезпечення військово-археологічних експедицій.

20 – 21 вересня у Львові відбулася науково-практична конференція на тему: "1-а Українська дивізія Української Національної Армії: історія створення та національно-політичне значення", в роботі якої взяв участь начальник музею.

Протягом 2000 року **фондова робота** спрямовувалася на комплектування, поповнення музейних колекцій, облік та наукову обробку експонатів, добір матеріалів до виставок та нових експозицій.

Фондово-закупівельна комісія музею у 2000 році провела 21 засідання (50 протоколів). Свою діяльність комісія зосередила на закупівлі експонатів, необхідних для експозиційно-виставкової діяльності музею, поповненні вже існуючих колекцій, виявленні найбільш цінних експонатів, всебічному їх вивченні та проведенні експертної оцінки, визначенні оцінної і страхової вартості предметів.

Загалом рух музейних фондів виглядає так: до основного фонду за 2000 рік надійшло 1805 експонатів, до науково-допоміжного – 255,

до наукової бібліотеки – 704 одиниці (103 акти приймання, 50 протоколів ФЗК). Найціннішими експонатами, що надійшли до фондів, є: пістоль середини XIX ст., прапор об'єднання бувших вояків-українців у Чикаго (1963 р.), надісланий О.Корчак-Городиським із США, документи й особисті речі генерал-полковника артилерії Київського військового округу Л.І. Кожухова, пруський кирасирський капелюх XVII – XVIII ст., піхви до турецьких ятаганів XVIII ст., наверх до бунчуків, прапорів XVIII ст., залишки вуздечки кінської зброї, оздоблені бірюзою (Туреччина), фрагмент плащаниці з полкової церкви. До музею передав свій кітель та деякі особисті речі перший начальник Головного штабу Збройних Сил України генерал-лейтенант Г.Живиця, а родина О.С. Підлубного передала особисті речі й нагороди С.М. Підлубного.

Музей співпрацює з фахівцями Конструкторського бюро спецтехніки (КБ – СТ) на чолі з головним конструктором І.Олексієнком. Від конструкторського бюро спецтехніки впродовж 1998–2000 рр. до фондів музею прийнято 15 зразків сучасної української зброї власної розробки. У поточному році, зокрема, 10 одиниць зброї, серед них: 9 мм пістолет ППМ, 9 мм пістолет ПП “Ельф”, 5,45 автомат АКС-74, 5,45 автомат АК-74; металеву каску та захисну форму одягу, розроблені для спорядження військовослужбовців Збройних Сил України.

Науково-допоміжний фонд поповнило 255 експонатів, серед яких найціннішими є реконструйовані наконечники кам'яного віку, списи, лук, фігура скіфського воїна.

З фондів музею виділено і окремо оформлено бібліотечний фонд, що становить 2874 одиниці. Це переважно література на історичну, військову тематику, довідкові, енциклопедичні видання. До нього створено алфавітний і систематичний каталоги, картотеку періодики. Підготовано список рекомендованої літератури та джерел до теми “Геральдика”. У відділі комплектуються тематичні теки: “Сучасні Збройні Сили України”, “Геральдика”, “Армія УНР”, “Накази Міністра оборони України про зарахування почесними солдатами”.

Оформлено і впорядковано фондову колекцію нарукавних знаків, що складається з нарукавних знаків, включених до виданого музеєм каталога “Військова символіка України. Наруканні знаки (1992–1999)” а також нових, які надійшли з військових частин, з'єднань та навчальних закладів. Усього в колекції 438 нарукавних знаків.

Щодо систематизації та наукової обробки фондів: працівники відділу провели інвентаризацію предметів озброєння, на кожен експонат поставили інвентарні номери.

У музеї окремо виділено фонд нагород – всі відзнаки й нагороди розміщені на спеціальних планшетах, обладнано місце для їх постійного зберігання.

Систематизований і відповідно розміщений за хронологічно-тематичним принципом документальний фонд (оригінальні документи і копії розділені). До цього фонду створено систематичний каталог, розробляється також його електронна версія.

До основного фонду включені світлини, що зберігаються в музеї. Також виділено обмінний і науково-допоміжний фонди світлин, їх впорядковано за тематикою та хронологією.

Для тимчасового експонування Національній академії Збройних Сил України музей надав військову техніку (17 одиниць); Національній академії СБУ для проведення виставки – експонати з фонду озброєння; художниці Н.Божко для показу на персональній виставці (8–21 травня, галерея “Лавра”) – дві картини. У тимчасове користування Київському облвійськкомату видавалися фотовиставки “Сі-Бриз-98” та “Збройні Сили України-2000”. Головне управління виховної роботи МО України для підготовки і видання буклету й альбому про сучасні Збройні Сили України, а також календаря скористалися фотоматеріалами музею.

Відділ фондової роботи підготував доповнення до тематико-експозиційного плану музейної експозиції “Збройні Сили України. Витоки (1917–1991)” і провів добір наявних фондових матеріалів до експозиції “Військова справа на теренах України з найдавніших часів до початку ХХ ст.” до тематичних розділів: “Київська Русь і Галицько-Волинське князівство”, “Доба Козаччини” та “Україна у військових подіях ХVIII – поч.ХХ ст.”

Протягом 2000 р. фонди музею поповнили матеріали і експонати, передані представниками української діаспори: В.Микитиним, А.Коморовським, О.Корчак-Городиським, Г.Змієнко-Сенишин.

У звітний період тривало нарощення музейного потенціалу, велася робота по висвітленню музейними засобами військової історії України, історії виникнення, формування та розвитку Збройних Сил України (1917–2000 рр.). Урізноманітнилися форми культурно-освітньої діяльності, поглибився її зміст. Відкриття сторінок музею в мережі Інтернет, видання “Військово-історичного альманаху”,

інформаційно-методичного збірника “Військовий музей”, а також раніше опублікований каталог “Військова символіка України. Наруканні знаки (1992–1999)” – серйозні досягнення у видавничій діяльності музею.

Протягом 2000 року фондова робота була спрямована на систематизацію та облік музейних збірок, впорядкування місць для зберігання фондів колекцій. Значно підвищився рівень бібліографічно-інформаційної роботи, метою якої є різнобічне розкриття тематики музейних фондів, що сприяло б кращому вивченню і науковому опрацюванню експонатів, підготовці нових експозицій та виставок.

Науково-дослідна діяльність характеризується зміною концептуальних підходів до її організації в музеї. У зв'язку з цим виділено три напрями музейної діяльності: інформаційно-музейні технології, військово-історичні дослідження та фондова робота. З метою посилення наукового потенціалу музею змінено і його штат відповідно до вимог сучасності.